

Výsledky PISA 2009

**Čitateľská gramotnosť 15-ročných
slovenských žiakov v zrkadle
výsledkov PISA 2009**

Čitateľská gramotnosť

- kľúčová kompetencia
- nadpredmetová kompetencia
- čitateľská gramotnosť „po slovensky“
- čitateľská gramotnosť podľa štúdie PISA

Definícia čitateľskej gramotnosti podľa PISA 2009

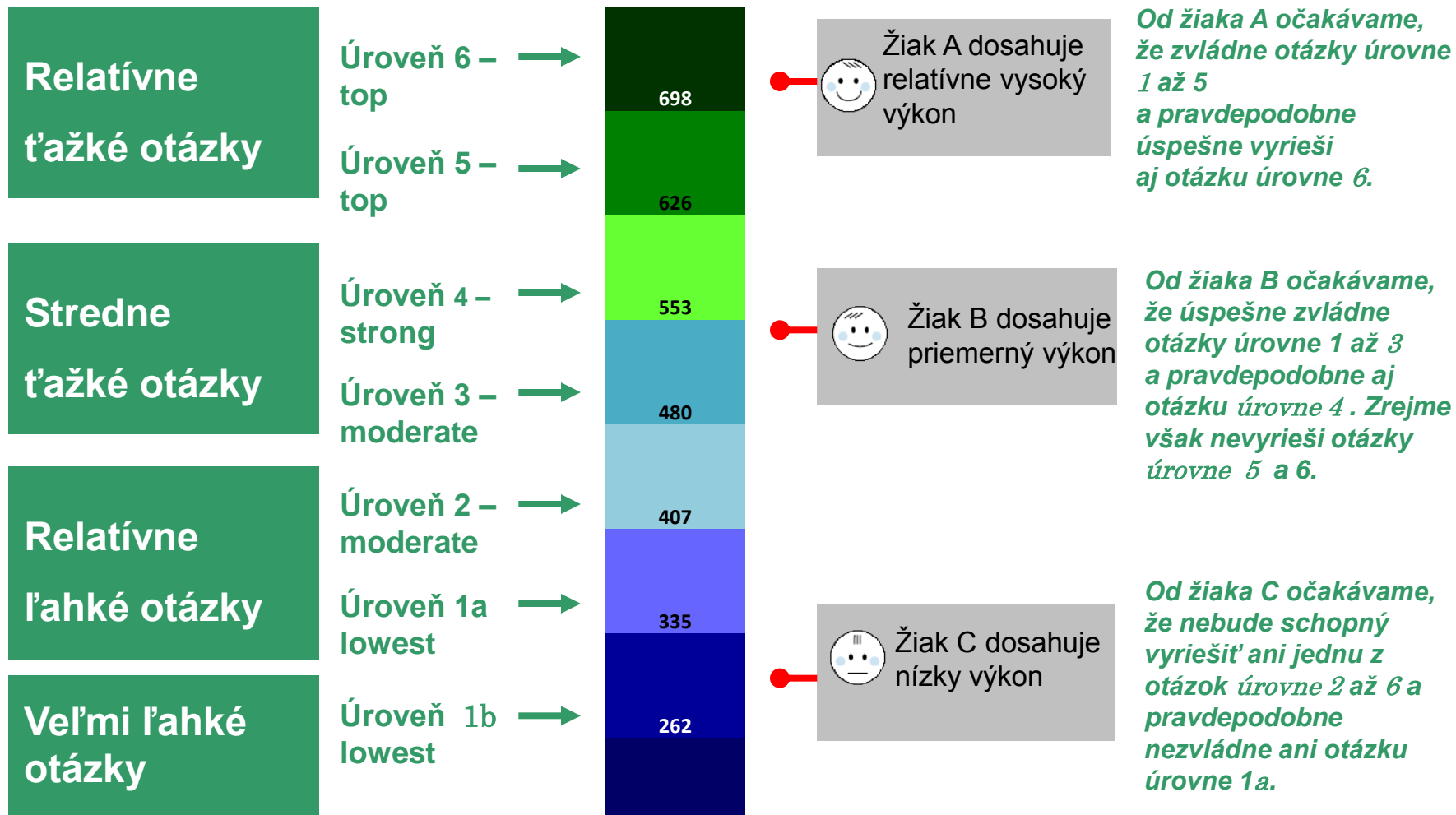
PISA definuje čitateľskú gramotnosť ako porozumenie a používanie písaných textov, uvažovanie o nich a **zaangažovanosť čitateľa do čítania** za účelom dosahovania osobných cieľov, rozvíjania vlastných vedomostí a schopností a podieľania sa na živote spoločnosti

Ráamec čitateľskej gramotnosti podľa PISA 2009

Text	Médium	<ul style="list-style-type: none">•Papier•Digitálne médium
	Prostredie	<ul style="list-style-type: none">•Autorské - čitateľ je prijímateľ•Interaktívne - čitateľ vstupuje do textu
	Forma textu	<ul style="list-style-type: none">•Súvislé•Nesúvislé•Kombinované•Zložené
	Typ textu	opis, rozprávanie, výklad, argumentácia, návody, protokoly, zápisnice
Činnosti	<ul style="list-style-type: none">•Nájdenie a získanie informácie•Integrácia a interpretácia•Uvažovanie a hodnotenie	
Situácie	<ul style="list-style-type: none">•Čítanie na súkromné účely•Čítanie na verejné účely•Čítanie na pracovné účely•Čítanie na vzdelávanie	

Úrovne v čitateľskej gramotnosti

Škála

Celkové výsledky slovenských žiakov v čitateľskej gramotnosti

V PISA 2009 dosiahli slovenskí žiaci
priemerné skóre 477 bodov
(rozhranie 2 a 3 úrovne zo siedmich úrovní)

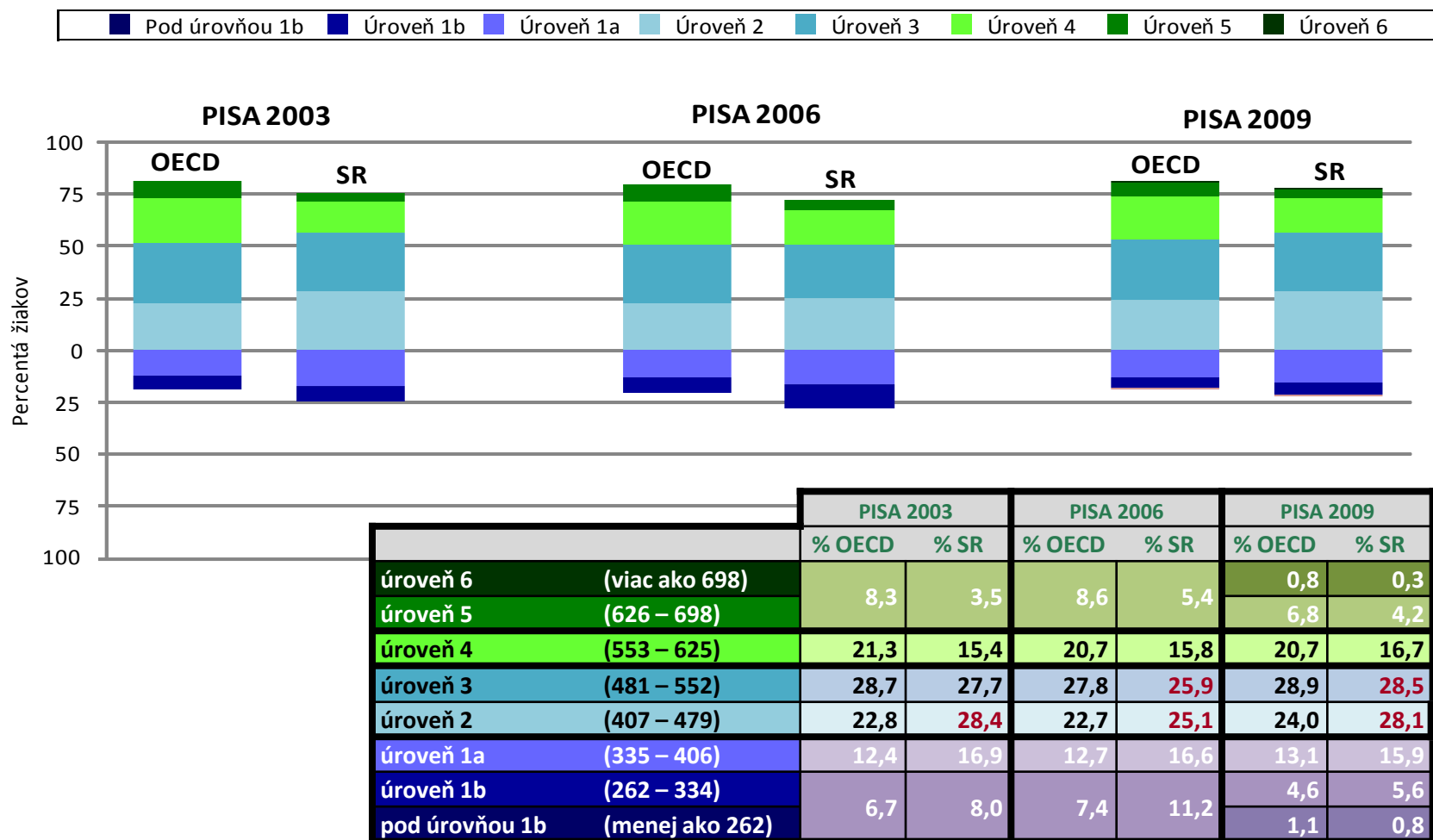
Medzinárodné porovnania

25. až 29. miesto spomedzi **34 krajín OECD**

32. až 37. miesto zo všetkých **65 zúčastnených krajín**

Podobný výkon dosiahli žiaci v siedmich ďalších krajinách – v Grécku, v Španielsku, v Českej republike, v Chorvátsku, Izraeli, v Luxemburgu a v Rakúsku

Výkon žiakov SR na úrovniach čitateľskej gramotnosti – celkové výsledky 2003, 2006 a 2009

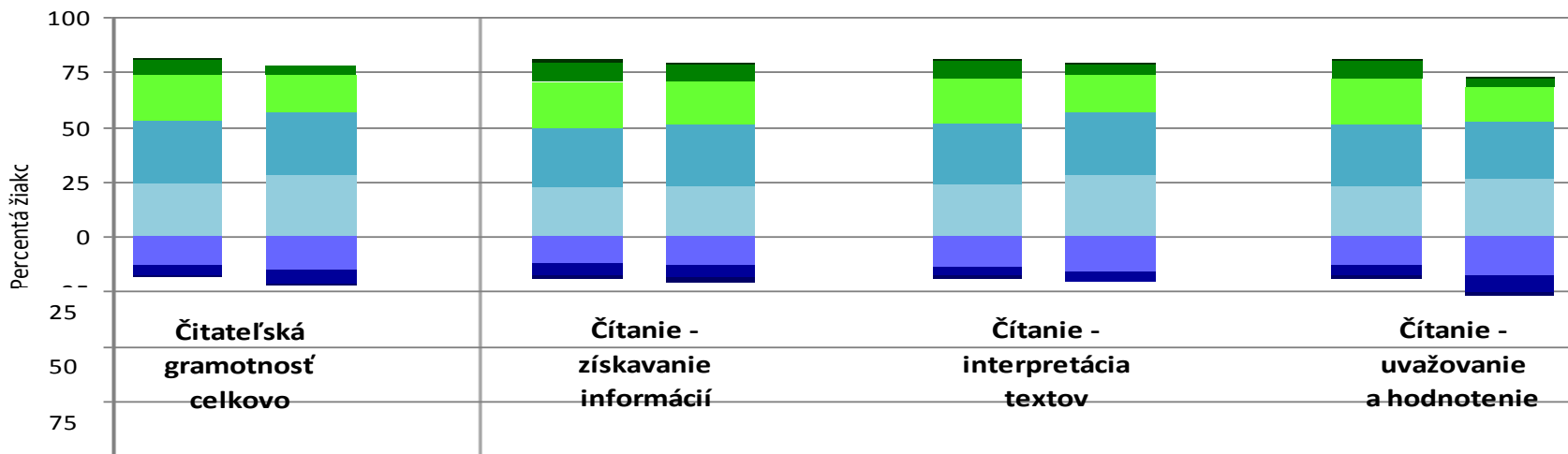
Výkon žiakov podľa pohlavia

vo všetkých zúčastnených krajinách **dievčatá dosiahli lepší výkon ako chlapci**, rozdiel v skóre v SR je **51 bodov**

- **chlapci SR – 452 , riziková skupina – 32%, top – 2,6%**
- **dievčatá SR – 503, riziková skupina – 12,5%, top – 6,3 %**

		chlapci		dievčatá	
		% OECD	% SR	% OECD	% SR
úroveň 6	(viac ako 698)	0,5	0,1	1,2	0,4
úroveň 5	(626 – 698)	4,8	2,5	8,8	5,9
úroveň 4	(553 – 625)	16,8	11,5	24,7	21,8
úroveň 3	(480 – 552)	27,0	23,4	30,9	33,6
úroveň 2	(407 – 479)	26,0	30,6	21,9	25,7
úroveň 1a	(335 – 406)	16,6	22,0	9,5	9,8
úroveň 1b	(262 – 334)	6,6	8,9	2,6	2,3
pod úrovňou 1b	(menej ako 262)	1,8	1,1	0,5	0,4

Výkon žiakov na úrovniach čitateľskej gramotnosti podľa činností

	OECD	SR	kombinovaná škála		nájdanie a získanie informácií		integrácia a interpretácia		uvažovanie a hodnotenie	
			%OECD	%SR	%OECD (495)	%SR (491)	%OECD (493)	%SR (481)	%OECD (494)	%SR (466)
úroveň 6 (viac ako 698)			0,8	0,3	1,4	1,2	1,1	0,4	1,2	0,3
úroveň 5 (626-698)			6,8	4,2	8,1	7,5	7,2	4,5	7,6	3,9
úroveň 4 (553-625)			20,7	16,7	20,9	19,6	20,2	17,2	20,8	15,4
úroveň 3 (480-552)			28,9	28,5	27,5	28,0	28,1	28,6	28,2	26,4
úroveň 2 (407-479)			24,0	28,1	22,4	23,2	24,2	28,1	23,0	26,6
úroveň 1a (335-406)			13,1	15,9	12,6	13,1	13,6	16,0	12,8	17,5
úroveň 1b (262-334)			4,6	5,6	5,0	5,6	4,6	4,7	4,9	7,8
pod úrovňou 1b (menej ako 262)			1,1	0,8	2,0	1,8	1,1	0,6	1,6	2,1

Výkon žiakov na úrovniach čitateľskej gramotnosti *podľa formy textov*

		kombinovaná škála 2009		súvislé texty 2009		nesúvislé texty 2009	
		OECD%	SR%	OECD% (494)	SR% (479)	OECD% (493)	SR% (471)
úroveň 6	(viac ako 698)	0,8%	0,3%	1,0	0,5	1,0	0,3
úroveň 5	(626-698)	6,8%	4,2%	7,2	4,2	7,0	3,4
úroveň 4	(553-625)	20,7%	16,7%	20,6	17,2	20,5	15,6
úroveň 3	(480-552)	28,9%	28,5%	28,4	28,7	28,8	28,6
úroveň 2	(407-479)	24,0%	28,1%	23,7	27,3	23,6	28,0
úroveň 1a	(335-406)	13,1%	15,9%	13,1	16,2	12,8	16,5
úroveň 1b	(262-334)	4,6%	5,6%	4,7	5,1	4,8	6,1
pod úrovňou 1b	(menej ako 262)	1,1%	0,8%	1,3	0,9	1,5	1,5

TELEWORKING

Metóda budúcnosti

Len si predstavte, aký nádherný by bol „teleworking“¹, pracovať cez elektronickú diaľnicu. Všetku prácu by ste robili na počítači alebo cez telefón! Už by ste sa nemuseli tlačiť v preplnených autobusoch alebo vlakoch či strácať celé hodiny cestovaním do práce a z práce. Mohli by ste pracovať, kde len chcete – len si pomyslíte na všetky tie pracovné príležitosti, ktoré by sa vám otvorili!

Mária

Vznikajúca katastrofa

Obmedzenie počtu hodín strávených dochádzaním a zníženie spotreby energie, ktorá je na to potrebná, je, samozrejme, dobrý nápad. No taký cieľ by sme mali dosiahnuť zlepšením verejnej dopravy alebo zabezpečením, aby sa pracoviská nachádzali blízko miest, kde ľudia žijú. Ambiciózna myšlienka, že teleworking by mal byť súčasťou spôsobu života každého človeka, povedie iba k tomu, že ľudia budú čoraz väčšmi ponorení do seba. Naozaj chceme, aby sa náš pocit, že sme súčasťou nejakého spoločenstva, zhoršil ešte väčšmi?

Richard

¹ „Teleworking“ alebo telecommuting je termín, ktorý vytvoril Jack Nilles začiatkom 70. rokov minulého storočia na opisanie situácie, keď pracovníci pracujú na počítačoch mimo sídla firmy (napríklad doma) a odosielajú údaje a dokumenty do sídla firmy cez telefónne linky.

Využite text „Teleworking“ a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: TELEWORKING

R458Q01

Aký je vzťah medzi textami „Metóda budúcnosti“ a „Vznikajúca katastrofa“?

- A Používajú odlišné argumenty, ktoré vedú k tomu istému všeobecnému záveru.
- B Sú napísané rovnakým štýlom, ale sú o úplne odlišných témach.
- C Vyjadrujú to isté všeobecné stanovisko, ale prichádzajú k odlišným záverom.
- D Vyjadrujú protikladné stanoviská k tej istej téme.

činnosť: integrácia a interpretácia

forma: zložený súvislý text

úroveň: 3 (537 bodov)

položka: s možnosťou výberu odpovede

A	B	C	D	chlapci	dievčatá
8,84%	7,98%	35,12%	45,30%	44,30%	46,25%

Niektoré zistenia zo žiackych dotazníkov – metakognitívne stratégie

Pochopenie a zapamätanie (otázka 41)	%	priemerný výkon
Keď prečítam text, rozprávam sa o jeho obsahu s druhými ľuďmi.	19,39	499
Podčiarkujem si dôležité časti textu.	19,60	511
Zhrniem text vlastnými slovami.	55,23	503 – 505
Čítam text nahlas inej osobe.	25,44	499 – 502

Niektoré zistenia zo žiackych dotazníkov – metakognitívne stratégie

Sumarizácia informácií (otázka 42) index vysvetľuje 22,1% rozptylu vo výsledkoch žiakov SR	%	priemerný výkon
Pred tým, ako napíšem obsah, prečítam si niekoľkokrát text.	19,39	499
Prečítam si text a podčiarknem si najdôležitejšie vety. Potom ich napíšem svojimi slovami ako obsah.	51,99	499
Pozorne skontrolujem, či sú v obsahu uvedené najdôležitejšie fakty z textu.	56,88	504 – 507

Niektoré zistenia zo žiackych dotazníkov – stratégie učenia

Stratégia sebakontroly (otázka 27 b, f, i, k) index vysvetľuje 6,7 % rozptylu vo výsledkoch žiakov SR	%	priemerný výkon
Keď sa učím, uvedomím si, čo sa potrebujem naučiť.	31,58	502
Keď sa učím, kontrolujem, či rozumiem prečítanému.	26,51	506
Keď sa učím, snažím sa zistiť, ktorým pojmom ešte stále dobre nerozumiem.	10,89	496
Keď sa učím, overujem si, či si pamätám najdôležitejšie body v texte.	28,1	502

Profil úspešného čitateľa podľa PISA 2009 (6 profilov)

Dobre prosperujú tí žiaci, ktorí

- majú potešenie z čítania a pre potešenie čítajú čo najviac
- poznajú metakognitívne stratégie a vedia, čo majú robiť, aby porozumeli informáciám, zapamätali si ich a vedeli ich zosumarizovať
- regulujú vlastné učenie a čítanie, využívajú stratégie sebakontroly

Najviac slovenských žiakov – 39% spĺňa kritériá **profilu 2:**

- majú znalosti o stratégiách učenia sa a používajú ich
- pravidelne čítajú noviny a časopisy a takmer vôbec nečítajú pre potešenie beletrie
- títo žiaci SR dosiahli výkon na úrovni **495 bodov**

Informačné zdroje

www.nucem.sk

www.oecd.org